

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ АГРОЕКОЛОГІЇ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Розглянуто та схвалено на засіданні

Вченої ради ІАП НААН

протокол № 5 від 18 « травня 2017 р.

Ор. 6
Литвин

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ТА УМОВИ ОБРАННЯ
ЗДОБУВАЧАМИ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ
ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН**

1. Загальні положення

1.1. Положення про вільний вибір здобувачами третього (освітньо-наукового рівня)(доктора філософії) –далі аспіранта вибіркових навчальних дисциплін (далі – Положення) містить основні вимоги щодо здійснення аспірантом права вибору відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою КМУ від 23.03.2016 р. № 261 та Розділу X статті 62 Закону України «Про вищу освіту» № 1556-V11 від 01.07.2014 року, а також Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, затвердженого Вченуою радою ІАП НААН (протокол № 5 від 16.08.2016 р.), передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для цього рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право обирати навчальні дисципліни за погодженням із науковим керівником здобувача та відділом підготовки наукових кадрів та методично-інформаційного забезпечення.

1.2. Освітня програма з будь-якої спеціальності містить нормативну складову і варіативну, що формується відділом підготовки наукових кадрів та методично-інформаційного забезпечення спільно з керівниками структурних підрозділів. Обсяг дисциплін вільного вибору аспірантів складає не менше 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для освітньої програми відповідного рівня вищої освіти.

1.3. Навчальні дисципліни за вибором аспіранта – це дисципліни, які вводяться Інститутом агроекології і природокористування НААН (ІАП НААН) як ЗВО (заклад вищої освіти) для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних вимог особи для потреб суспільства, ефективного використання можливостей ЗВО, врахування регіональних особливостей тощо.

Вибіркові навчальні дисципліни професійної та практичної підготовки надають можливість здійснення поглибленої підготовки за спеціальностями, що визначають характер майбутньої діяльності; сприяють академічній мобільності аспіранта та його особистим інтересам, дозволяють здійснювати впровадження вузької спеціалізації у межах базової спеціальності з метою формування компетентності здобувача відповідно до вимог ринку праці.

1.4. При виборі дисциплін аспірант має забезпечити виконання встановленого обсягу навчальних кредитів, визначених ОП. Проте, за бажанням, аспірант, який успішно засвоює обов'язкову навчальну програму, може збільшити встановлене навчальне навантаження за рахунок вибору додаткових дисциплін або дисциплін, що мають більший обсяг кредитів, але не більше 20 кредитів.

1.5. Вибір дисциплін варіативної частини освітньої програми

аспірант здійснює при формуванні індивідуального навчального плану. Згідно з вимогами Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу індивідуальний навчальний план аспіранта є основним робочим документом аспіранта.

Індивідуальний навчальний план аспіранта розробляється на навчальний рік на підставі робочого навчального плану і включає всі нормативні навчальні дисципліни та вибіркові навчальні дисципліни, обрані аспірантом, з обов'язковим дотриманням нормативно встановлених термінів підготовки фахівця певного рівня вищої освіти, з урахуванням структурно-логічної послідовності вивчення навчальних дисциплін, що визначають зміст освіти за певною спеціальністю, та системи оцінювання (поточний контроль знань: заліки, іспити, щорічна атестація; атестація постійно діючою або спеціалізованою вченою радою, утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації).

1.6. Вибіркові навчальні дисципліни поділяються на:

- ✓ дисципліни за вибором ЗВО;
- ✓ дисципліни за вибором аспіранта професійно-орієнтовані (альтернативні або за блоками спеціалізації), вільного вибору аспіранта.

Дисципліни за вибором ЗВО за певною спеціальністю є для аспіранта обов'язковими.

Кількість та обсяг дисциплін вільного вибору аспіранта для конкретного семестру вказана в навчальному плані. Аспірант має право обрати навчальні дисципліни із запропонованого переліку, або будь-які інші дисципліни із навчального плану іншої спеціальності, які відповідають необхідному обсягу кредитів. Якщо аспірант обирає дисципліну з іншого навчального плану, він зобов'язаний виконувати всі види робіт, передбачені робочою програмою дисципліни, та скласти відповідний підсумковий контроль, в тому числі екзамен, не зважаючи на кількість екзаменів, які передбачені навчальним планом його спеціальності в даному семестрі. Аспірант не може обирати дисципліни з інших навчальних планів, якщо наслідком його вибору є формування академічної заборгованості через відсутність необхідного рівня знань та вмінь.

1.7. Обрання вибіркових дисциплін здійснюється з першого навчального року враховуючи тематики досліджень, затверджені Вченою радою ІАП НААН.

1.8. Обсяг кожної вибіркової дисципліни становить, як правило, не менше 3 кредитів ЄКТС. Формою підсумкового контролю вибіркових дисциплін

є залік.

2. Навчально-методичне забезпечення вибіркових навчальних дисциплін

2.1. Викладання вибіркових дисциплін можуть здійснювати наукові співробітники Інституту за умови наявності відповідного наукового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності оперативно задоволити потреби здобувачів для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними спеціальностями.

2.2. Структурні підрозділи, які забезпечують викладання вибіркових дисциплін кожного навчального року подають список дисциплін, які пропонуються для вибору аспірантам, робочі навчальні програми та анотації навчальних дисциплін разом з протоколами рішення Вченої ради Інституту.

2.3. Перелік дисциплін вільного вибору на наступний навчальний рік може змінюватись.

2.4. Затверджені переліки вибіркових дисциплін розміщаються для ознайомлення аспірантів на офіційному сайті ІАП НААН із зазначенням короткого опису змісту дисциплін, обсягу в кредитах ЕКТС та семестру викладання.

3. Порядок формування вибіркової складової індивідуального навчального плану аспіранта.

3.1. Для формування контингенту аспірантів для вивчення вибіркових дисциплін на наступний навчальний рік структурні підрозділи ознайомлюють аспірантів з переліком вибіркових дисциплін, викладання яких вони забезпечують, та їхніми анотаціями, сприяють аспірантам в одержанні в повному обсязі інформації про вибіркову дисципліну. Для отримання більш детальної інформації аспіранти мають право ознайомитись з навчальними та робочими навчальними програмами дисциплін, а також навчальними планами підготовки фахівців з інших спеціальностей.

3.3. Структурні підрозділи здійснюють попередній запис аспірантів на вивчення дисциплін вільного вибору і професійно-орієнтованих вибіркових дисциплін у першому семестрі навчального року.

3.4. Після погодження дисциплін, аспіранти подають директору Інституту заяви про обрані ними дисципліни (додаток 1) з проханням включити їх до свого індивідуального плану.

3.5. Заяви аспірантів щодо вибіркових дисциплін, включених після погодження у встановленому порядку до індивідуальних планів, зберігаються відділом підготовки наукових кадрів та методично-інформаційного забезпечення впродовж одного року.

3.6. Якщо аспірант із поважної причини не зміг записатися вчасно, він,

надавши відповідні документи, звертається до завідувача відділу підготовки наукових кadrів та методично-інформаційного забезпечення із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін. Аспірант, який знехтував своїм правом вибору, буде записаний на вивчення тих дисциплін, які вважаються базовими для його спеціальності, або з міркувань оптимізації навчальних груп і потоків.

3.6. Аспірант в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення запланованої дисципліни. Самочинна відмова від запланованої дисципліни тягне за собою академічну заборгованість. Внесення у індивідуальний навчальний план додаткових навчальних дисциплін без погодження навчального відділу не має юридичної сили. Вивчені таким чином курси не зараховуються.

3.7. З об'єктивних причин аспірант може здійснити зміни до заявленої ним варіативної складової індивідуального навчального плану на наступний навчальний рік, подавши до навчального відділу відповідну заяву.

Якщо вивчення навчальної дисципліни розраховано на декілька семестрів, то змінювати індивідуальний навчальний план в частині, що стосується вибіркової дисципліни, вивчення якої розпочато, неможливо.

3.9. Щорічно перед проходженням піврічної та річної атестації, аспіранти подають у відділ підготовки наукових кadrів та методично-інформаційного забезпечення індивідуальний навчальний план для перевірки фактичного виконання роботи. Результати атестації затверджуються Вченою радою Інституту, що є підставою для подальшого навчання.

3.10. Відповідно до наказу про вивчення вибіркових дисциплін, складаються та затверджуються робочі навчальні плани, з врахуванням навчального навантаження структурних підрозділів на навчальний рік та в розкладі занять.

3.11. Розклад занять формується відділом підготовки наукових кadrів та методично-інформаційного забезпечення з урахуванням необхідності забезпечення прав аспірантів на вивчення дисциплін вільного вибору в час, що не співпадає з розкладом занять аспіранта за спеціальністю.

4. Прикінцеві положення

4.1. Відділ підготовки наукових кadrів та методично-інформаційного забезпечення може дозволити аспірантам-учасникам програм академічної мобільності зараховувати вибіркові дисципліни, які прослухані в іншому навчальному закладі, але не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності в Інституті.

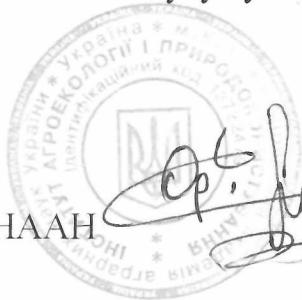
4.2. Відділ підготовки наукових кadrів та методично-інформаційного забезпечення може дозволити перезарахування дисциплін у разі поновлення або переведення аспіранта.

4.3. Перезарахування кредитів проводиться за рахунок фактично

вивчених дисциплін певного циклу за умови виконання ними функції споріднених компетентностей.

4.4. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться та затверджуються Вченою радою Інституту у тому ж порядку, що й саме Положення.

Директор Інституту, академік НААН

О.І.Фурдичко

Заступник завідувача відділу
підготовки наукових кадрів та
методично-інформаційного
забезпечення

I.M. Городиська

Погоджено:

В.о. юрист консульта

V.B. Ягодін

ЗРАЗОК ЗАЯВИ
ДЛЯ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН

Директору Інституту агроекології
і природокористування НААН
акад. НААН Фурдичку О.І.
аспіранта очної (денної, вечірньої)
форми навчання
спеціальність 101 «Екологія» (201 – Агрономія,
051 - Економія)

(прізвище, ініціали)

ЗАЯВА

Прошу включити в мій індивідуальний навчальний план на 20—/20—
навчальний рік наступні навчальні дисципліни вільного вибору:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

(дата)

(підпис)